

SENMANARI POPULAR, HUMORISTICH Y LITERARI

DONARÁ UNA LLISSÓ CADA DISSAPTE

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Carrer de las Molas, núm. 24, entressol, 1.ª; Barcelona.

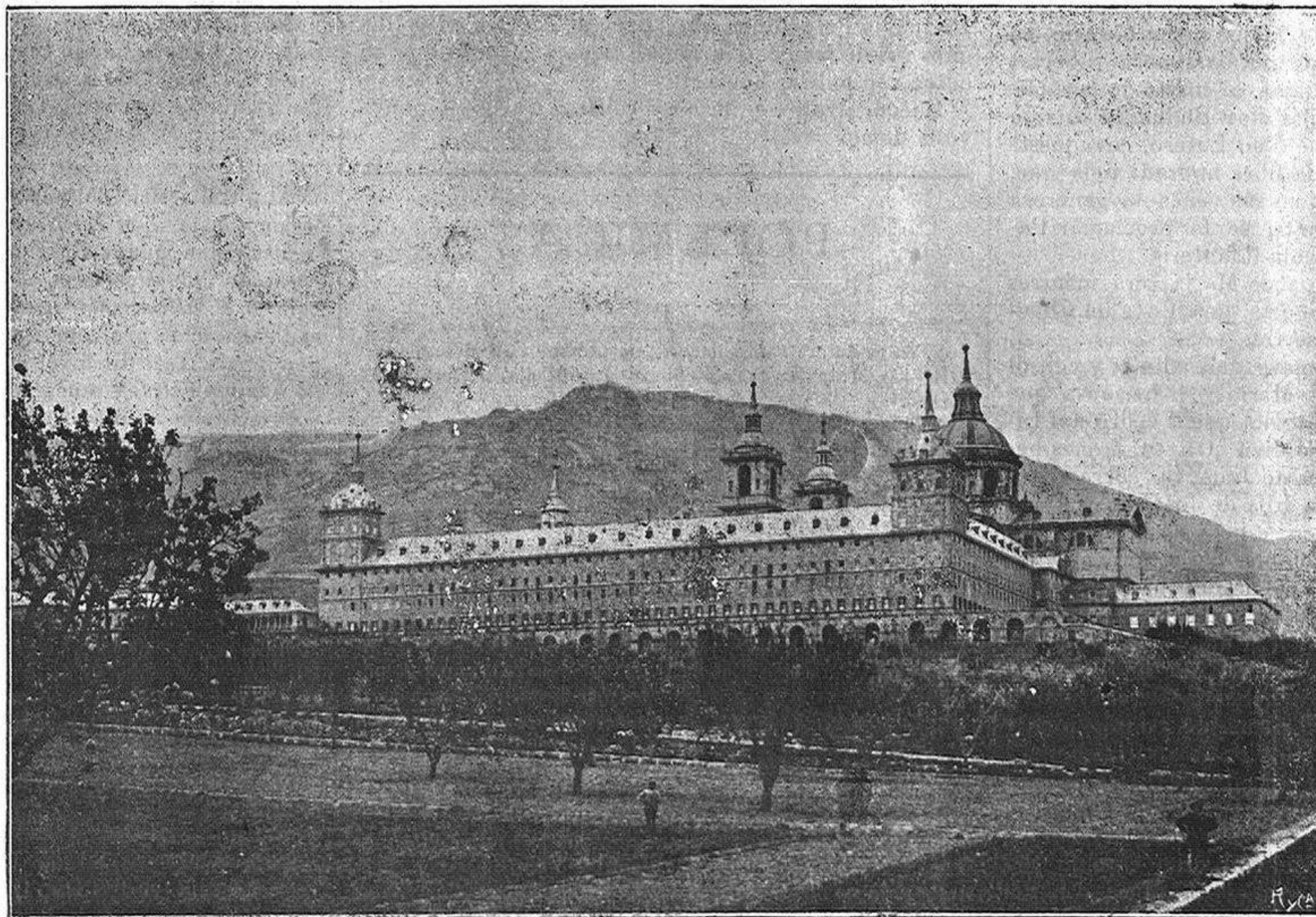

Número solt 5 céntims. -- Atrassats 10 céntims.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Barcelona: semestre, 2 ps. un any, 3 ps. — Fora: semestre, 2'50 ps. un any, 4 p.

Espanya Monumental

Lo Monastir de «El Escorial.»

¡MARÍA INMACULADA!

Tota pulchra est María, et macula originalis non est in té.

Prop de cinquanta anys fa que repercutí pels àmbits del mon la veu de Roma, proclamant dogma de fe lo sublim misteri de la Inmaculada Concepció; prop de cinquanta anys fa que del faro del Vaticà brotà un raig puríssim que ab la vertiginositat del llampech y ab la potencia del sol omplená de llum tots los reons del Univers, com heralds del foch de la alegría de que estava rublert lo cor august del vell presoner de Víctor Manuel, per sangrenta irrisió rey d'Italia.

Pro avants de que ho pregonés ab sa paraula inflexible 'l successor de Pere, Pio nové, lo sant, lo marre, ja hi havia un recó d'Europa prostrat reverent enfront la grandesa del misteri. Espanya, aquesta nació catòlica per excelencia, l'Espanya de María, ja 's gosava contemplar la sublimitat de lo inmens y l'immensitat de lo sublim.

Espanya, patria d'incontables poetas y mare carinyosa d'artistas sens número, havia ja inspirat lo geni potent de sos ínclits fills Murillo y Juan de Juanes, qu'en los éxtasis sublimes de sas contemplacions grandiosas havían ja modelat en son cervell l'imatge pura de María, que transportada després sobre 'l lleus ab los colors de l'Aurora y els matissos de la flor, unint la bellesa plástica á la ideal, llensava á dolls poems d'encant y amor en honor á la Reyna del Cel, pobre en Betlehem, dona forta en lo carrer d'Amargura y martir en lo alt del Calvari, patíbul de son Fill y trono de l'humanitat.

Los poetas, en las inspiradas estrofas de sos incomparables poemas, enlayravan odas més dolsas que 'ls cants del rossinyol y 'ls planys de la tortra, á la Mare Verge, més tendre y ayment que l'ànima apasionada del "Cantar dels Cantars".

Los grans genis del art més hermós, sorprenían lo fugitiu moment de la creadora imaginació pera trasladar al pantàgrama torrents impetuosos de filigranadas harmonías, que juntas forman l'himne grandió dels amors de l'ànima en l'éxtasis arrobador que produheix la contemplació de la celestial silueta de la dona més gran, de la Mare de Deu.

Y aixís, en delectable concert totas las arts, deyan que Espanya era sols de María, pera María y per María.

Y si com María volgués demostrar qu'Espanya es seva, avuy, en los temps de major descatoisació, en que pera vergonya nostra vé una llastimosa llibertat de cults, per la que 's proclama, al costat de la sublimitat d'un Cristo, la ridiculés d'un Budha, la baixesa d'un Confuci y ó 'l sarcasme d'un Lutero, en aquests temps María, tocant l'última fibra honrada dels que, sían lo que sían, conservan en sas venas la generosa sanch d'aquesta terra de sants, se fa proclamar Patrona Universal de l'espanyola infanteria.

Sí; Espanya es de María, y de María será mentres hi hagi un Pilar en Saragossa, una Cova en Còvadonga y una roca en Montserrat.

¡Salve, Reyna del Cel, mare dels afligits y consol dels desamparats! ¡Oh, tú, María, més hermosa que la rosa de Jericó y més esbelta que 'l cedro del Líbano, tabernacle del Salomó diví! ¡Oh, tu, la més bella y més pura de las verges de Judá; tu, corredentora del llinatge humá, divina filla de Joaquím y Agna, mare de Deu, filla de Deu, esposa de Deu, tu que nedas en los abims insondables de las gracias y las bellezas del Deu infinit! ¡Tu, la predestinada, la santa entre totas las donas, plena de gracia, benehida per la má del Deu Omnipotent, tu la única, la digna, la gran Dona, á qui rondinan ab sos cants celestials las cítaras seráficas dels chors angélichs; tu, tota amor y bellesa, infinita esperansa, plena de tribulacions y mare del dolor; tu, poema viu del martiri, epopeya de las grandesas inacabables, oda de las celestials gracias, elegia en quinas estrofas se resumeixen los cants y 'ls himnes de l'humanitat per tu salvada de l'impia esclavitut del geni del mal, qual cap ab ton peu sant esfonares; tu, María, en fi, Mare d'Espanya, que 't canta y t'alaba entre 'ls pichs del Montserrat y en las molsosas voretas del Ebre, tu, María, mare d'Espanya y mare nostra, prega per nosaltres.

Tu qu'ets la dispensadora de tots los favors, y dels pecadors la carinyosa defensora, tu qu'ets lo port de salvació, hort tancat y jardí florit; tu, en quina front descansa la Corona del mon enter, espill de la justicia, pedra fonamental de la ciencia y causa de nostras alegrías, salva á tos fills, salvans á tots, Senyora.

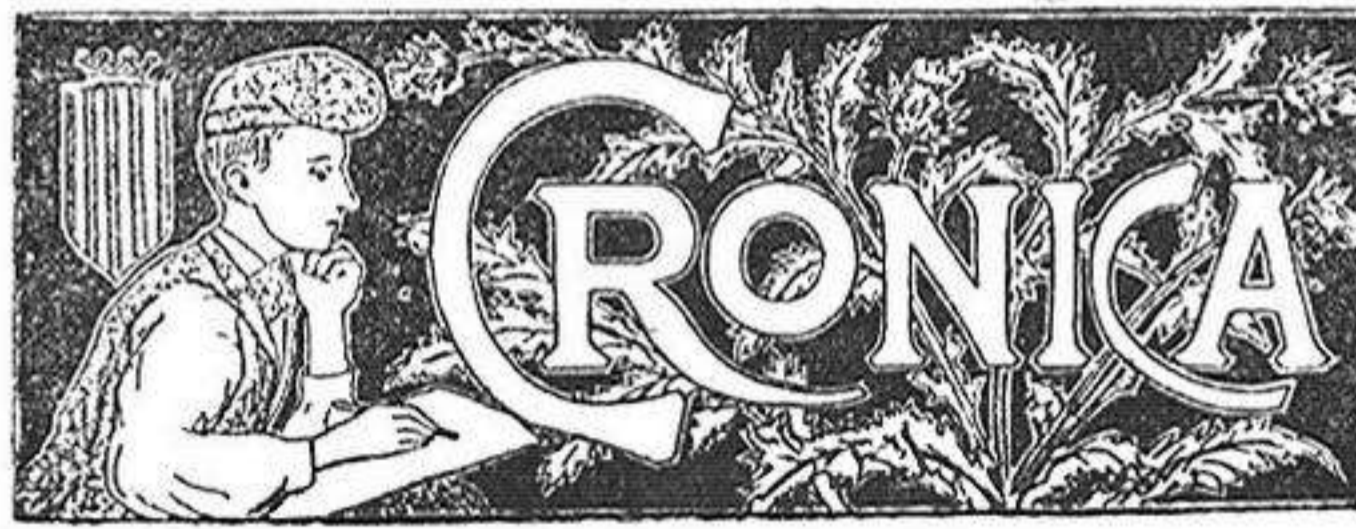
Salva á la Espanya, salva al teu poble. Sálvala, Senyora d'esplendent y divina magestat; dónali una de tas miradas més puras que un clar de lluna, més vivas qu'un raig de sol, més dolsas qu'un destell d'aurora; dónali una de tas paraulas de consol, més sonoras que 'ls suaus sospirs de l'arpa y 'ls remors misteriosos de las brisas; ¡oh! tu, poética Regina dels místichs amors, mirans ab compassió, no 'ns deixis pas, Mare nostra.

¡Salva á Espanya de son segur naufragi tu qu'ets l'àncora de certa salvació, y fes que torni á brillajar pura y resplandeixent la Patria de Ferrán lo sant y de Teresa de Jesús.

Y á nosaltres, Senyora, els més indignes de tos fills, donans las gracias y las llums que necessitan nostras foscas intelligencias pera lluytar contra 'ls errors moderns possessionats del mon.

Salva á l'Espanya tradicional, salva á tos fills, salvans á tots, Mare de Deu y Mare nostra, en lo misteri sagrat de vostra Concepció puríssima sens mácula de pecat original.

ROGER DE LLURIA.

En castellá es excusat escriurela. Els individuos de la censura son molt ilustrats y saben molt rebé l'idioma

dels descendents heroichs d'en Sancho Panxa y quants fan el gandul per 'llá á la Manxa.

En catalá menos. Hasta els municipals l'entenen ja. A més que 'ls de la censura son tant llestos y espabilats que saben llegir entre ratllas, y ahont tu diràs *Cristo con todos* ells hi veuhen una excitació á no pagar. En llatí no passa res tampoch.

En francés, aixís aixís. Lo qu'es *monsieur, mademoiselle, argent y sans façon* ho entenen molt be els censoradors. Pro es inútil, com també escriurela en inglés ó marroquí. Perque el principi més práctic dels censoradors es borrar lo que no entenen, encare que sigui un pagaré de trenta mil duros escrit en rus. Perque lo que diuhen ells: ¿per qué diantre, si no digués res de mal, escriurian ab aquets gargots, que no entén cap militar honrat?

Luego, avuy no hi ha *Crónica*. Que es lo que 's volia demostrar.

POLÈMICAS

I

«Tamps enrera vam sostenir una polémica ab el setmanari carlí LO MESTRE TITAS sobre l'autonomia del programa carlí.

Varem sostenirli que 'ls carlins no anavan més enllá de la autonomia administrativa y ells van voler sostenir que eran tant ó més radicals que nosaltres. De provas no 'n van donar, en cambi son quefe indiscutible, ara ha vingut a donarnos la rahó, en una carta que al objecte de veure si pot enlluhernar als catalans ha dirigit a son general don Joseph B. Moore.

Diu aixís en Carles de Borbón:

«Y finalment, al Janer de 1897, en l'Acta Política redactada al Palau Loredá, en els discursos de nostres representants en el Parlament liberal y en els articles de nostres periódichs reflexant mos anhels y mon pensament, s'afirmava 'l *sá y castis regionalisme*, (saben, la *bien entendida*) enclós en las llegendacions particulars en lo que tenen de privativas y 'l PASE FORAL, que es l'escut d'aquestas llibertats tradicionals.»

Es dir, ens ofereix la autonomia administrativa y económica y res més. En quant á la llegendació ens ofereix respectarla pero no donarnos autonomia pera ferla las Corts catalanas; y en quant aixó del *pase foral*, em sembla que no 'n tenim necessitat, si com en altres temps las llibertats dels catalans estessin garantidas no per reys ni per passes, sino per las Corts catalanas y per la Generalitat de Catalunya, institució quina memoria es digna d'esser sempre honrada per tots els bons fills d'aquesta terra.

D'autonomia política no 'ns en promet res, absolutament res, ni tampoch de la autonomia judicial y de las altres menas que 'ns convenen, y pera que no 'ns cápiga dubte, afegeix el senyor de Borbón en sa carta: «Jo vull, per lo con-

trari, que s'administrin á sí mateixas las regions y que 's limiti a governarlas l'Estat...»

Are ab las mateixas paraulas del que 'ns ho vol donar, si avants exposém la vida per donarli la corona, poden els catalans tots veure fins ahont arriba el catalanisme dels carlins. Volen deixarnos administrar, pero volen que seguim sent governats per Madrid.

Ab aixó, qui sigui carlí es un centralista com qualsevol altre, y els que de bona fe creyan lo contrari han de deixar per sempre més el partit del rey *in partibus infidelium* y juntarse ab el Catalanisme, única colectivitat pura y exclusivament catalana que aspira a la veritable llibertat de Catalunya ben definida y explicada en las bases aprobadas en 1892 per la Assamblea Catalanista de Manresa.

Si LO MESTRE TITAS té bona fé ha de deixar a son amo y venir cap a nosaltres; pero no tinguin por de que ho fassi. El lema dels carlins es:

DEU, PATRIA Y REY

Sobre tot el rey.

Sense rey no son bons per res.—R. PRATS.»

(De *La Nació Catalana*, núm. 42, corresponent al 30 de Novembre.)

II

Com veuhen nostres amables llegidors, en l'article de *La Nació* hi han sembradas certas *chirigotas* á lo Ortiz, que no cabían en nostre periódich; pro las hem posadas al peu de la lletra, violentantnos, pera obligar á *La Nació*, á copia d'amabilitat, á sostenir la polémica comensada. Recordém, en efecte, que l'any passat varem rifarnos nosaltres al senyor Prats, cosa permesa entre periodistas, y ab aixó s'agafá ell pera sortirse bonicament de la polémica, dihent que no contestava á insults. Que aixó fou dit solsament pera sortir del pas, ho prova el que ell mateix anomenés alashoras ab epítetos tabernaris á Don Carlos

y el que avuy se permeti repetir certas frases, no contra un periodista que pot defensarse, sino contra un ausent que sab no intervindrà en la polémica.

Per lo demés, si en Prats creu que contestarém ab l'estil seu, donantli peu á dir que "no contesta á insults", está equivocat. El tractarém ab amabilitat suma y desflorarém, al arriar als llavis, certas rialletas. No clavarém cap clau á que pugá agafarse *La Nació* pera retirarse pel foro.

Y comensant, podém reduhir á tres las afirmacions d'en R. Prats: 1.ª Que no varem aportar cap argument á la polémica sostinguda l'any passat; 2.ª, que sobra el *Rey* en el lema carlista; y 3.ª y principal, que 'l regionalisme carlí es solsament administratiu y económic, no polítich, judicial y universitari.

No aném á contestar avuy. Aném solsament á explicar y á copiar algún text; aném sobre tot á explicar á *La Nació* certas condicions que han de presidir á aquesta discussió. La cosa no es per menos.

*

Al últim article del any passat sobre regionalisme, ferem constar que *La Nació* y LO MESTRE TITAS no 's distingían, quant á regionalisme, més que en una cosa: en que nosaltres el defensavam radical, pro com á *fi últim*, mentres que *La Nació* el defensava radical també, pro com á medi per arriar á la independència. Y al dir aixó, nos contestá *La Nació* que *ho haviam entés*, y tancá la polémica. Luego, alguns arguments devíam aportar, quan convingué *La Nació* en que, *en sa esencia*, era nostre regionalisme igual al seu, distingintse solsament *en el fi*.

A més, si el senyor Prats ho desitja, tornarém á insertar totas las objeccions que ell nos posá, y lo que nosaltres contestarem, ab la condició de que aixís com nosaltres posarém lo que ell digué, *La Nació* posará lo que varem dir nosaltres. El públich judicará alashoras sobre qui fou el qui no aportá documents á la discussió.

A lo segón responderém que en 1867 Don Joan, pare de Don Carlos, abdicá alguns principis del nostre programa; reunírense els prohoms del carlisme y acordaren no obehir més á D. Joan. Resultat: Aquest tingué d'abdicar en lo seu fill Don Carlos. Aixó prova que, pels carlins, el rey es lo derrer. Per xó deyam al número 86 de LO MESTRE TITAS, ja fa un any: "El dia en que Don Carlos se declarés centralista; el dia en que 's borrés del programa carlí las hermosas paraulas *autonomia* y llibertat; el dia que per ser carlí s'hagués de renunciar á la llibertat de la Patria, jo, y tots els carlins en pes abandonaríam al que avuy nos té disposats á obehirlo sens objeccions de cap mena, á Don Carlos. Primer es la *Patria* que 'l *Rey*."

Ara, si el senyor Prats vol dir que la paraula *Rey* sobra absolutament del nostre Programa, li dirém

que llegeixi lo següent: "Nadie ignora cuales eran las ideas que entonces pusieron en movimiento al pueblo español: Religión, Patria, REY; hé aquí las palabras que circulaban por todas las bocas, lo que resonaba en todas partes, lo que se aclamaba en el combate, lo que se oía en los himnos de victoria, lo que daba aliento y esperanza." Aixó ho diu el primer catalá d'aquest sigle: en Balmes. "En el grito de Dios, Patria, REY, inspiraron los catalanes sus glorias y venturas. Este era el lema de la gloriosa Cataluña medioeval", aixó ho diu un masó: don Víctor Balaguer. Lo mateix diuen en Aulestia, Lafuente, Alcalá Galiano, Pirala y tots els historyayres de primera forsa. Si vol textos ne tenim á carretadas.

¿No es veritat, senyor Prats, que la Catalunya mitj-eval fou gran y gloriosa? ¿No es veritat que, segons hem dit, no eliminavan el Rey de sa bandera? Luego... vosté treurá la conseqüencia.

*

El punt tercer es el principal y important; sobre d'ell ha de versar la controversia y la acceptém ab goig, pero ab las condiciones que venen, que sens dubte agradarán á La Nació Catalana.

PRIMERA. Discutirém sobre *cualsevol* d'aquets tres punts: a) *El regionalisme carlí, en general, no 's distingeix del de las Bases de Manresa.* b) *El regionalisme dels documents de Don Carlos no 's distingeix del de las Bases de Manresa.* c) *El regionalisme del darrer document del Duch de Madrid no 's distingeix del de las Bases de Manresa.*

Dich aixó, porque lo demés es tot secundari; podrém discutirho després. Y si poso aquestas tres parts, es per fer constar que ni el Carlisme es Don Carlos, ni reconeixém en Don Carlos poder absolut pera fer y desfer programas, ni Don Carlos tampoch el desitja. El programa carlí (com ha dit Don Carlos en sa darrera carta), deu buscarse en sos manifestos, en los discursos dels diputats y en la *premsa carlina*. No obstant, acceptém la lluyta en lo pitjor terreno y per 'xó hem posat els párrafos b) y c).

SEGONA. *El senyor Prats precisarà, punt per punt, alló en que 's difereneix el regionalisme nostre del de Manresa.* No fos que, com l'any passat, fugís sempre de la qüestió principal, anantsen pels cerros de Ubeda. Llavors la discussió no es discussió; es jugá á fet, ó empaytar papallonas ab aquellas *arúndines longæ* de que parlava l'elegantíssim bisbe Cano.

TERCERA. *Nosaltres insertarém lo que "La Nació" ens diga, y "La Nació" insertará lo que diguem nosaltres.* Aixís el públich jutjará. Nosaltres ja copiém avuy lo de *La Nació*, y aquesta, si va de bona fe, acceptará, pues l'espai de que disposa es relativament més extens que 'l nostre.

QUARTA. *Si la censura no 'ns permet posar lo que direm, esperarem á que sia treta.* Si no, seria inútil discutir, quan el llapis roig ens tatxa tot lo que á documents carlistas fa referencia, fins lo que copian *La Nació* y demés periódichs passats ja per la censura.

Y prou. ¿Accepta *La Nació*? Comensi per copiar els dos derrers párrafos dels tres d'aquest article y contesti. ¿No accepta? Alashoras la victoria, *ipso facto*, es nostra. S'haurá fallat el ditxo del eruditíssim mariscal Guillemmot á Lluís d'Artois: *No 's guanya-rá cap mes victoria sense disparar un tiro.*

VALCARLOS.

AL NUNCI DEL CANYET

SEGONA FREGADA D'ORELLAS

Ves filípicas clavant ves la bilis exprement; las obras de ton talent me las escolto xiulant; digam gandul y bergant, digam fals, digam mussol, ves apretant el cargol, ves renovant la manxiula, també 'n *Sursum Corda* piula y 't traurá 'ls drapets al sol.

¿Tú desprecias á la terra ahont la llet vas mamá? ¿tú, fill bort, mal catalá, á Catalunya fas guerra! xerra drogo, xerra, xerra, rastreja y ves babejant, ves befante y malparlant de la terra que 't aguanta,

que 't fa passar la carpanta y que assil t'está donant.

Dius que 'l catalá no es bo; ni per broma ho puch sentí, jo 't replicaré que sí á lo que tú dius que no, la catalana es milló que la llenga castellana, es més rica, més galana, y tú y tot lo mon entenga, qu'es llenga, llenga y més llenga qu'es parla de bona gana.

Si es vritat lo que tu dius, si es vritat lo que t'empescas, digas, digas senyó frescas ¿perqué tú hi parlas y escrius? es á dir que tens motius per escriure en catalá y també per atacá alló que tu fas servir; ja que es llenguatje tant ff ¿perqué no escrius castellá?

¿Perqué? Perque ets un ximplet que parlas pro no enrahonas, diferent de las personas per ton génit estrafet; creume, *Nunci del Canyet*, deixat d'aquestas rahóns, ó 't baixaré 'ls pantalóns y per tonto y embustero t'estumacaré el trasero en sense contemplacions.

Veig que pensas ab els peus y no miras lo que dius, y dels castelláns escrius com si fossen nostres deus; t'aseguro que 'm faig creus de ton rahonar estrany, ja des'd'ara no ets company, ni amich, ni res; ¡ben renyits! no 't donaré escanyapits com te daba, ¡capcigrany!

Dius que 'ls de Madrid ens manan molt bé; jo diré que 'ns venen, tú que la boca ens omplenan, jo que la vida 'ns afanan, tú que amoixan, jo que acanan la esquena dels cataláns, tú que 'ns allargan las mans, jo que á tots las mans nos l'igan y la butxaca 'ns pessigan y destorban nostres plans.

Si la censura permet que passi lo que t'hi dit, ves y donat cops al pit penedinte del que has fet; no 'm vinguis més fent l'arquet disbarat sobre desbarro; si no t'esmenas t'agarro, te poso aubarda y morral, y ó be 't tiro del ronsal, ó be 't faig tirar d'un carro.

SURSUM CORDA.

A Madrid y Barcelona els estudiants han comensat las vacaciones. Y fins el 10 de Jener. Lliberalisme pur. Aixís el lliberal Zea-Bermúdez tancava en 1827 las Universitats y obríá escolas de tauromaquia. ¡Oh, el progrés!

—Un beneficiat de la Catedral de Burgos qu'está buscant una mitra ab una llanterna, ha escrit un folleto en favor de las Instituciones. Y el cardenal Rampolla l'ha felicitat en una carta molt entussiasista. El magistral de Sevilla vol publicar un altre folleto contra l'alt clero agrahit y en defensa propia. Y el cardenal Rampolla l'hi ha prohibit. Y després diuen porque predicen els lliurepensadors que la Iglesia es despótica y situacionera. ¡Oh!

—Y á propòsit. Las ideas rampollistas y sanxistas (y no 'm refereixo á cap municipal) van obrintse pas. La majoria del episcopat italiá aconsella á Lleó XIII que reconeixi al rey Humbert. Y es lògich. Sols que Lleó XIII se 'ls escoltará com qui sent plourer. Com nosaltres nos escoltém als més ó menos agrahits á altas instituciones.

—S'ha celebrat el mitin de Reus demanant la lluna. Perque pels dinástichs un simple Concert económic es la lluna. Els oradors, molt entussiasmats. Els hi envejo la candidés y el pit. Sobre tot el pit. Perque, podrán no fer res, pro lo qu'es garlar y fer so-roll... Heu de cantar á altrás portas, senyors Rossinyols...

—No prospera la lley sobre incompatibilitats. Per inútil. El poble ja se sab de memoria lo que es incompatible: ser lliberal y honrat; portar milions al banch de Londres y ser dona de be; portar creus y no mereixer cadena perpetua; els interessos del poble y altres altíssims interessos. Tot aixó es incompatible.

—En Sol y Ortega s'ha declarat partidari del Concert económic y de la descentralisació. Y al mateix temps, hereu d'en Castelar. El cual Castelar era enemich acérrim del Concert económic. Senyor Sol: ¿Quién compra un lío?

Lo respecte als Poders constituïts

(De "Los consejos del Cardenal Sancha ó Apología Católica del Carlismo," del P. Corbató, obra que ha tingut tantíssima acceptació y qu' es avuy encare de tanta oportunitat. Se ven en nostra Administració á 1 pta. exemplar.)

«¿Qué noticiones venían de Roma! Unas veces el Papa, nervioso y enfurecido contra los carlistas, iba á publicar una Encíclica para condenarlos; otras no era Encíclica solamente, sino además una carta en *patois* para que se leyese hasta en los tugurios de los cortijos; otras un telegrama rajante, para que el Clero en masa se arrodillase ante el trono de don Alfonso, otras eran... ¡qué se yo! No acabaríamos si hubiéramos de contar las noticias estupendas que de Roma han ido viniendo por espacio de varios años, todas falsas, por supuesto, y no pocas escandalosas, fabricadas *ad hoc*, para que ciertos corresponsales, como el pobre Valdés del *Imparcial*, las divulgaran. Y no sólo sucedió que á los vestidos de lo ajeno los desnudaran en la calle, sino que su torpeza les hizo desnudarse á sí mismos. Los Valdés de todas las castas fueron tan poco recatados, que sin ser requeridos nos descubrieron el pastel... y por cierto que olía peor que aquel de los Orleáns.

Vaya, que el estruendoso monte todavía no ha parido el *mus*. ¿No? Pues lo parirá la colina. Uno concibió no sé qué para *suplir* al Padre Santo, que no se dejaba engañar; otro le dió forma, otro lo pintó, otro lo echó al arroyo acecando la gramática...—Aprisa, señores, aprisa, que las colonias se pierden, y el pueblo ruge, y el trono se bambolea; aprisa, apuntalar la casa, que se está derrumbando y pueden venir esos malditos carlistas á recoger los cascotes... Pues ¡sean los carlistas condenados á pecado mortal! Y salió el *capítulo XIII*. Capítulo XIII, invocando á Leon XIII, para defender á D. Alfonso XIII. ¡Qué susto para los supersticiosos!»

«Conque, en méritos de esas dotes... ¡Válganos la paciencia de Job! No se quejaba el gallego de que le llamasen gallego, sino del «retintin...» Dotes, virtudes, milagros, todo lo que se quiera, ya lo hemos dicho, no nos da pena que las haya, antes bien lo celebramos; pero el «retintin...» y el *repiqueo*... y el «atronamiento de oídos», como dijo el Sr. Vigil... ¿Qué mucho que nosotros repitamos ideas? Sí, en medio de una corte corrompida, pueden levantarse Pulqueria y su hermano Honorio como deliciosas azucenas naciendo del estiércol entre cardos y ortigas; pero yo no he leído jamás que un príncipe virtuoso tuviese ministros perversos, ó no los separase de sí al descubrir su perversidad; lo más que he leído es que los malos ministros procuraban acomodarse exteriormente á la virtud de su rey, y buen ejemplo nos dió la corte de Felipe III, hijo de aquel otro rey sin igual que decía: «Más quiero no ser rey que mandar herejes.» ¿Qué cortesano hace hoy mérito de esas dotes para imitarlas? ¿Dónde están los católicos, dónde los no herejes, entre los altos mandones? ¡Qué se me señale, siquiera uno, limpio de la pez que ha tocado! ¡Ah! ¿no son esos los Arandas católicos, ministros de un rey catolicísimo, de los cuales Voltaire suspira por ver media docena en España para *regenerarla*? Si esos Césares de botarga pudieran ser á un tiempo Césares y cristianos, diríanos Tertuliano que adorarían á Cristo; pero ¿á que empeñarse ahora en convertir á los que pecan contra el Espíritu Santo con sus durezas faraónicas? Para hacerlos buenos y con ellos sus leyes se nos quiere llevar al *redil* constitucional... Ovejas, ¡id á la cueva de los lobos para convencerlos de que es injusto que os abran en canal! Id, id si os place, pero yo, por una rara asociación de ideas, siento tentaciones de acordarme de Ovidio, cuando aconsejaba á las matronas de Roma que no permitiesen á sus hijas la entrada en los templos, no fuera que aprendiesen á cuántas vírgenes había hecho madres Júpiter.»

Senyors del llapis roig, no agafin l'eyna.
Per estalviarshi feyna,
y no dalshi que fer en aquest día,
jo vaig á censurarme la poesia.
¡Cuánta amabilitat!
Es que sempre he sigut considerat,
sobre tot pels que fan los putxinelis.
Y aixís com els hi agafa forts *canguelis*
á molts, al portá escrits á la censura,
á mí es negoci aquest que no m'apura.
Jo mateix m'ho censuro, y crech que be...
senyor *Llapis*, á l'ordre de vosté...

*
«En Villaverde diu que... (*cop de llapis*)
perque si... (*ratlla y tãpis*)
com creuhen al Foment... (*nequaquam, ratlla*)

Carlos seté... (*no passa*)... ab el horror
que causa la gestió del... (*nou sablasso*)
com diu el *Trabucasso*
del MESTRE TIT... (*peccat mortal; xip-xap*)
Y com que ja se sap
que 'n Wey... (*deu pinzelladas*)
á caball... (*fora tot*)... tantas vegadas
ab en Mella, al Fo... (*música prohibitta*)
y aixís... (*otra rayita*)
sabrán els del Govern... (*no 's pot admetre*)
que en Carl...» *etz., etzètra.*

*
¿Qué li sembla al *Neron* de la censura!
¿Vritat que la natura
m'ha donat molt acert y molta manya
per ser censor d'Espanya?
Jo no 'm paro en *pelillos* ni en pels grossos:
si 'n faré de taxadas y destrossos,
quan veigi al devant meu unas *cuartillas*!
Y al escriptor .. el faig ab mandonguillas!
Pardon, monsieur Neron de Carnaval.
Quan hi haigi buyt un puesto d'oficial,
me 'l dona, y á bona fe
que jo li agrahiré;
y si un día 'm dispensa la oficina,
jo li prometo á més una propina.

BON GARROT

Lo politich embustero
de clatell molt esquilat,
que sols fá, al sé al candelero
disbarat, tras disbarat;
Que al pobre poble explotant
lo fa anar com un ninot,
creguéume: tipo semblant
necessita un bon garrot.

Lo pretenció periodista
autor d'articles pulits,
que podrà ser curt de vista
pero jamay *curt* de dits;
Que al lector, massa confiat
l'ensarrona tant com pot;
ja qu'es tant espavilat,
podéu darli un bon garrot.

Lo fondista de gran fama
que al parroquiá poch expert,
l'enganya com un camama
fentli veure 'l qu'es blanch vert.
Que li dona peix passat,
y per llebre un mal gatot,
creguéume: semblant malvat
necessita un bon garrot.

Lo carnicé estafalari
que os ven carn que fa vuyt días
conserva dintre un armari,
pintada ab mil porquerías.
Que á son gust mou la balansa
robant com un lladregot,
aquest si que sens tardansa,
necessita un bon garrot.

Y en fi, l'escriptó immoral
que solament veri escampa;
lo gandül que sense un ral
al Plá del Os se la campa.
Los perversos xarlatans
qu'ells sols, se rifan de tots,
donchs, contra aqueixos farsants
una pluja de garrots.

R. N.

¡JA HA SORTIT!

S'HA PUBLICAT L'

Almanach de Lo Mestre Titas

QUE ES MILLOR, SI CAB, QUE 'L DEL ANY PASSAT

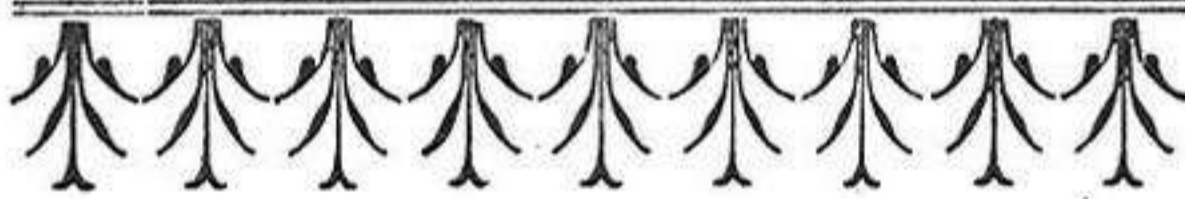
Consta de 160 planas
en quart, ab profussió de grabats,
y una magnífica è intencionada
portada de colors

TREBALLS LITERARIS Y POLÍTICHS DE PUNTA
REPRODUCCIÓ DE LAS MEDALLAS,
MONEDAS Y CREUS DE LA ÚLTIMA GUERRA
CARLISTA.

DIBUJOS EXACTISSIMS DELS PRINCIPALS
MONUMENTS DE LA PRÓXIMA
EXPOSICIÓ UNIVERSAL DE PARÍS, ETZ., ETZ.

PREU 2 RALS

Preguéu als corresponsals qu'es dignin fer-
nos el pedido á la major brevetat possible.

Somnis

Vet'aquí una cosa que 'ls sabís ab prou feynas ex-
plican clar lo que 'ls produeix, y 'l poble fins arriba
á sapiguer lo que signifícan!

N'hi ha que sostenen que se somnia lo que 's de-
sitja; ¿pero com pot ser? ¿y aquell que somnia que
reb una pallissa?

Ja hi ha vegadas que si, que lo que un somnia
es lo que voldria tenir; jo 'm recordo be que quan
era petit, m'havia arriuat á despertar somniant,
trobarme la má plena de pessas de dos cuartos,
tantas, que 'm creya tenirne prou pera acabar com-
prantne aucas de redolins, totas las que tenia en
Llorens del carrer de la Palma de Santa Catarina, y
¡cál res: me despertava ab la má buyda, y si en
mos llavis se dibuxava la natural alegría de tenir-
los, duas llágrimas, ab més justicia que 'l somni,
me feyan entendre que 'l somniar, sempre es som-
niar.

La meva senyora coneix una pentinadora, (que
ellas son las qui tenen lo privilegi de sapiguer lo
significat dels somnis), que se juga qualsevol diner
que, explicantli lo que ha somniat, endevina lo que
li passarà; y si li nega, es capassa d'escabellarla en
lloch de pentinarla.

Aixís al vol, me 'n recordo d'alguns d'aquests sig-
nificats dels somnis. Somniar que volas es sort; real-
ment ja ho es de sort, si somniant no caus de dalt
á baix del llit.

Somniar que 't corren darrera, rifa segura; jo ho
vaig somniar tota una nit, ¡si 'n vaig arriuat á fer de
cami! fins que 'm vaig despertar, porque somniant,
m'aturaba lo reixat d'un galliner, y 'm vaig trobar

arrapat á la capslera del meu llit de ferro, embolicat
allí de camas y brassos per entre 'ls barrots, agafat
com una mosca dintre d'una trenyina, que no 'm va
costar poch de desentortolligarme! l'haver quedat allí
com un aucell dintre las telas, me va proporcionar un
be de Deu d'esgarrinxadas y blaus més ó menos pu-
jats de to, que semblava un indio d'aquells que 's
pintan la pell ab dibuixos de colorayna, ¡y aixó, que
segóms lo significat, havia de treure la rifa! y no va
acabar així lo profit del ditxós somni, encare m'hi van
donar *torna* á aquesta desgracia y *bon pes*; puig l'en-
demá al sortir de casa al primer que vaig trobar va
ser l'amo de la *idem*, que venia á cobrar-me 'l trimes-
tre, y de passada me va dar la noticia que d'aquell
día endevant, pagaria 'l doble de lloguer, ¡fiat de
somnis!

Somniar sebas, plors segurs. Si somnias rabas (no
sé si han de ser fregits), disputas.

Dormint, veure advocats, plet, jo tindria més por
veure 'ls estant despert.

Somniar plats, forasters segurs; si 'ls plats son es-
querdats, los forasters serán castelláns.

¡Y de pensar qu'aixó no ho diu solsament la pen-
tinadora, sino que també ho diu un llibre, que hi ha
gent que s'hi gasta sis rals que potser nega á un
pobre.

Lo llibre y la pentinadora están d'acort ab los sig-
nificats de tots los somnis: tant ne sab l'un com l'altre,
pero jo no creoh á cap dels dos, y no 'ls crech, per-
que un día vaig somniar á l'autor del llibre y la pen-
tinadora y no 'm va passar res de mal, ab tot y
assegurar ells, que somniar burros porta desgracia.

VÍCTOR BROSSA.

CONTRAST

Sol y boira, enemichs, se disputava
La vall aquell matí,
Ella tossuda al fons s'ataphía
Deixant-li á n'ell los cims.

A la vila, perduda entre las ombas,
Un toch pausat y trist
Cridá per un deber al cementiri
Als endolats vehins.

Cantá 'l rector la fúnebre salmodia,
Resaren los amichs
Y una caixa caygué en la fossa, humida
Per lo boirós ruxim.

Mes tart un altre toch, mogut y alegre,
Dalt del cloquer s'ohí
Y un estol enjoyat feu companyía
Al infantó y padrins.

Llavors lo sol, perduda la paciencia,
Ab tant d'esfors lluhí
Que á la boira foment, daurá l'escena
Ab sos raigs mes gentils.

SEBASTIÁ SANS Y BORI.

En Pep demana al seu amo
un mes per adelantat.
—¿Y si 't morts ans de pagarme?
li contesta el principal.
—Ah, no; soch massa persona,
per morirme ans de pagar!

—En ma vida he volcat anant en cotxe, ni he
descarrilat anant en ferro carril.

—Ja ha tingut sort!

—¡Cál es que sempre viatjo á peu.

—Duigui'm, bon home, ¿es saludable aquest
poble?

—¡Qué si ho es!... Figuris que fa dos anys que
varem estrenar un cementiri...

—¿Y qué?

—Res; que per poguer estrenarlo, varem tenir
d'assessinar á un de nosaltres.

Establiment Tipogràfic, Casanova, 13; Barcelona.